

Проблемой глобализации является дифференциация в уровнях экономического развития. Более детальные различия можно видеть по нескольким группам показателей, позволяющим оценить глубину сохраняющейся дифференциации условий хозяйствования по странам ЕС.

Причиной возникновения противоречий в важности и неизбежности процесса глобализации следует отметить недостаточное внимание к таким основополагающим проблемам, как определение новых параметров и принципов функционирования геоэкономического пространства и формирование новой парадигмы функционирования и развития национальной экономики в глобальном мире.

Таким образом, глобализация мировой экономики создает проблемы для многих стран, усиливая некоторые негативные тенденции, характерные для рыночной экономики в целом. Однако глобализация представляет собой объективный, необратимый процесс, развивающийся в соответствии с определенными закономерностями. В современных условиях особенно актуальным становится проведение адекватной социальной политики, осуществление финансового контроля и регулирования со стороны государства, а также улучшения международной координации экономической политики с целью смягчения негативных последствий глобализации и использования тех возможностей, которые она представляет для ускорения экономического развития.

Литература:

1. Демина М. П. Сущность глобализации, ее влияние на мировую экономику. *Известия ИГЭА*. 2018. № 2. С. 10-18.
2. Обзор мировой экономики. URL: <http://4vww.erepoit.ra/reviews/rev201805.htm> (дата обращения: 29.01.2021).
3. UNCTAD. FDI/MNE. URL: www.unctad.org/fdistatistics (date of access: 29.01.2021).

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ «ВИТРАТИ-ВИПУСК» У МІЖНАРОДНІЙ СТАТИСТИЦІ

І. В. МІЛЬКІН, старший викладач кафедри економіки
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Проблеми макроекономічного і глобального прогнозування дуже актуалізувалися під час поточної коронакризи. Для комплексної оцінки, що враховує ситуацію в зарубіжних країнах і світовій економіці в цілому, найчастіше звертаються до короткострокових прогнозів, які спираються на розрахунки МВФ і групи Світового банку. Але необхідні більш довгострокові розробки, зокрема, для визначення зовнішньоекономічних пріоритетів.

Дуже показовою є ситуація з політикою стимулювання експорту для підвищення темпів економічного зростання. На межі двох століть темпи приросту зростання світової торгівлі майже в 2 рази випереджали зазначені темпи глобального ВВП. І для України на початку ХХІ століття відкритість

економіки, рекордно позитивне сальдо торгівлі товарами були головними драйверами зростання. але після глобальної кризи 2008-2009 рр. темпи зростання світової торгівлі та глобального ВВП фактично зрівнялися. Чи є стійким такий тренд? Чи втратив розвиток експорту пріоритетний статус у межах макроекономічної стимулюючої політики? Для відповіді потрібні більш довгострокові прогнози розвитку світової економіки, що мають враховувати складні міжгалузеві відносини.

У розвитку міжнародних міжгалузевих досліджень також виникають нові тренди. У 50-90-ті роки ХХ століття метод «витрати-випуск», запропонований В. Леонт'євим, використовували у форматі безпосереднього віддзеркалення витрат одних продуктів на виробництво інших у вигляді шахової (симетричної) таблиці. У 90-ті роки минулого століття центр ваги зміщено з аналітичних і проектних досліджень на статистику. У системі національних рахунків (СНР) фактично відмовилися від безпосереднього використання симетричних таблиць і впровадили розрахунковий підхід, запропонований у 60-ті роки Р. Стоуном – керівником групи розробки СНР. Оцінку симетричної матриці здійснюють за допомогою формальних математичних перетворень з використанням показників таблиць ресурсів (склад продуктів, що виробляють окремими видами економічної діяльності) і використання (витрати продуктів на виробництво всіх видів продуктів у цілому за кожним видом економічної діяльності).

Але передумови даних розрахунків зіштовхуються з низкою суперечностей:

- різною структурою витрат на один продукт за умов масового або допоміжного виробництва (вплив ефекту масштабу);
- специфікою витрат для окремих одиниць або вертикально інтегрованих компаній;
- особливостями визначення основного і допоміжного виробництва в деяких галузях та ін.

Спотворення, що виникають за зазначеними причинами, долають найчастіше емпіричними шляхами.

Але найбільш різноспрямованим чинником є система цін. Для прогнозування і моделювання доцільні показники в постійних (зіставних) цінах. Тому для досліджень варто додавати дефлятори, адже світова статистика будує таблиці «витрати-випуск» у поточних цінах.

СНР використовує дефлятори за видами економічної діяльності та не використовує їх за видами продукції. Теоретично можливий підхід на підставі ланцюгових індексів цін відносно минулого місяця шляхом перетворення ланцюгових індексів у базисні і наступного розрахунку за їхньою допомогою середньорічних цінових індексів. Проте є суттєві обмеження:

- оперативна статистика охоплює не всі види товарів і особливо послуг;
- процедура розрахунку середньорічних цін надає спотворені результати за видами економічної діяльності з урахуванням сезонності, що приводить до різких змін складу продуктів, для яких враховують ціни виробників по місяцях календарного року;

– номенклатура оперативного обліку індексів цін і обсягів виробництва конкретних видів продукції можуть не співпадати, що ускладнює отримання прийнятних дефляторів відносно до агрегованої номенклатури таблиці «витрати-випуск».

Нестача необхідних даних для перерахунку таблиць «витрати-випуск» для вітчизняних продуктів вимушує не зовсім коректно використовувати дефлятори за видами економічної діяльності, що не забезпечує належної якості підсумків розрахунків.

Ще більш складною є ситуація для дефляторів для імпортованих товарів, які публікують у значно укрупненому вигляді. А за статистикою імпорту послуг є дані тільки за поточними цінами.

Тому дуже актуальним для розвитку методології побудови та використання таблиць «витрати-випуск» є удосконалення методів розробки шахових (симетричних) таблиць і дефляторів для вітчизняних та імпортованих товарів.

Треба відзначити, що саме міжгалузеві дослідження дозволили Франції та Японії в 70-ті роки минулого століття залучати міжгалузеві моделі індикативних планів розвитку для підтримки високих темпів зростання економіки.

Водночас зараз є дуже актуальними міжнародні проекти з аналізу динаміки факторної продуктивності та перетоку доданих вартостей у зовнішньоторговельної діяльності між країнами. Вони спираються на бази даних таблиць «витрати-випуск» для значної кількості країн. Для нашої країни такі таблиці також мають бути виконані на високоякісному рівні.

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА І ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ

Н. К. СОКОЛОВА, магістрант

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Перед сучасним людством постала ціла низка проблем, які завдяки масштабності та важливості для життєдіяльності людей отримали назву глобальних. Це проблеми запобігання ядерної війни, охорони навколишнього середовища, освоєння космічного простору і т.п. Але пандемія COVID-19 найбільш показово продемонструвала взаємозалежність і крихкість сучасного світу в цілому та світової економіки, зокрема.

Глобальні проблеми мають загальнопланетарного характеру, тому що зачіпають життєво важливі питання всіх країн і народів. При цьому з ряду позицій вони настільки загострені, перебувають в такому критичному стані, що будь-яке зволікання їх вирішення загрожує неминучою загибеллю цивілізації або деградацією умов життя людей. Слід враховувати, що глобальні проблеми для свого вирішення потребують величезних зусиль всіх держав, об'єднання